

Estéink az Ady-körben



Valahányszor fiatal irodalmunk, illetve irodalmunk legfiatalabbjai fölött seregszemlét tartunk jövőt kutató szemmel — amiként tette azt például az *Igaz Szó* szerkesztősége is nemrégben, országos jellegű vásárhelyi találkozásán —, vizsgálódásunkban nem kerülhetjük meg soha a kérdést: mi történik az irodalmi körökben? A fiatalok jelentős hányada „vidéken”, olyan vidéken indul, ahol nincs irodalmi lap bátorító avagy ilyen-olyan kedvetket szegő ilyen-olyan szerkesztőkkel, kritikussokkal; s ez a helyzet a fiatalok számára minden bizonnyal hátrányt jelent az irodalomnak-indulásban. Ezt a hátrányt csökkenthetik irodalmi köreink, melyekben a mozgáshoz-élet-

hez föltétlenül szükséges közvetlen, személyes kapcsolatok létrejöhetnek, alkotó légkör teremthető vitákban és veszekedésekben is, főként pedig az egymást pártoló közös igyekezetben, távlatokat nyitó igényes szellemi konfrontációkban.

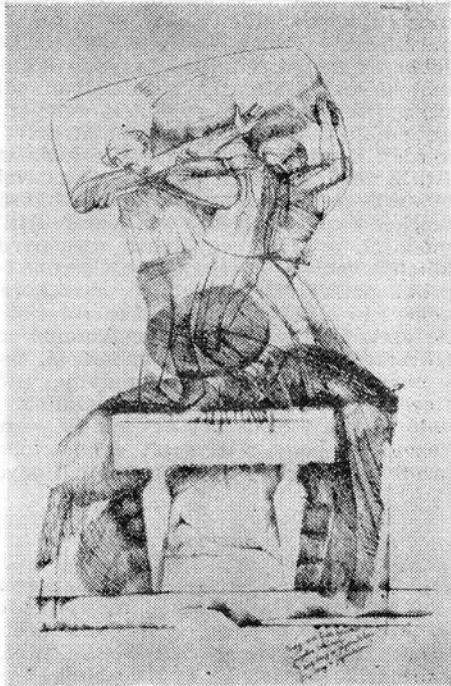
Hogy miként növeszti a termést a fiatal irodalmárok együttléte a nagyváradi Ady Endre Irodalmi Körben, arról azok tudnának leghitelesebben vallani, akik e váradi fórumon olvasták fel s terjesztették vitára első írásaikat. Gondolunk elsősorban azokra, akik már publikálnak is több-kevesebb rendszerességgel; a versírók közül a már önálló kötettel rendelkező Gittai Istvánra, valamint Kőrössi P. József-re, Zudor Jánosra, Pataki Istvánra, Tüzes Bálintra, Mérai Csillára, Fábján Imrére, Hunyadi Mátyásra, Tóth Ágnesre, Farkas Antalra. Balla Istvánra; a prózaíró Török Miklósról és Szlafkai Attilára és a drámával is kísérletező Varga Gáborra és Nikolits Árpádra; az esszé és a publicisztikát ígértes értelemmel művelő Ara Kovács Attilára, illetve Nagy L. Róbertre. És persze a kör vezetői munkáját ügyszeretettel végző Nagy Béla és Tőke Csaba újságírókra, Tóth Károly tanárra. Ok, a kör minden-heti életének szervezői-erjesztői pontosabban meg tudnák mondani, hogy mit ér az alkotás szempontjából a műhelymunka, hol tart e közösségben az egymás betűvetése iránt érzett erkölcsi felelősség és az igaz értéket teremteni vágyó kritikus igényesség.

Most itt csupán azok nevében jegyeznék le értékelő szavakat, nem pusztá elismeréssel, hanem éppen köszönettel is, akik, noha nem jelentkezték-szerepeltek írásokkal a szakszervezeti művelődési ház stúdiótermében, mégis igen sok értékes órát töltöttek a körü estéken. Mert eléggé nem méltányolható a körnek az a kezdeményezése, immár többéves gyakorlata, hogy abban a városban, mely szellemiekben oly sokat adott egykor Adynak, s melynek mindmáig oly sokat ad Ady szellemiekben — az Ady-hitűek, a szellemi kapunyitogatók misszióját is vállalták, fölzárkózva azokhoz, jó egyetértésben mindazokkal, akiknek a közművelés, a színvonalas irodalmi-művészeti tájékoztatás szocialista kultúránk fontos, szent dolga. A körü rendezvények „második félidejéről”, a helyi szerzők munkáinak vitái mellé programált második napirendi pontról van szó — az írói vallomásokról, műhelybeszélgetésekről, tudományos tartású előadásokról, az élménybeszámolókról, azokról a vendégekről, akik a váradi hívásra eljöttek, és mindig szívesen eljönnek az ország minden tájáról. Csupán az 1976—1977-es évad vendégkönyvét lapozom fel (ebbe minden tisztelt vendég emléksorokat ír), s fölídézem személyes élményeimet, amikről tudom — sűrűn teleült széksorok, teltházak képe tanúsít az emlékezetben —, hogy nemcsak az anyémekek, hanem a műveltségpártoló szélesebb váradi közönsége. Szabó T. Attila a Tár tudósi munkájáról; Balogh Edgár a táj és a nép összetartozásának irodalmi ábrázolásáról; Kántor Lajos és Láng Gusztáv a lírai hagyományról és moderniségről; Deé Nagy Anikó a Téka-alapító Teleki Sámuelről; Magyar Lajos és Jakabos Ödön Kőrösi Csoma Sándorról szóltak az élőszó személyes varázsával; a *Művelődés* látogatása alkalmával Kovács János és Znorovszki Attila szerkesztői problémákon túl a közművelés általánosabb kérdéseit is vita tárgyává tették; amikor pedig Bretter György, Aradi József, Tamás Gáspár Miklós, Agoston Vilmos és Egyed Péter jött el megvitatni Molnár Gusztáv kötetét — a szerző jelenlétében —, valóságos filozófustalálkozó volt Váradon; Salamon László, Szamadó Ernő és Sarkózi Gerő írói vallomásai életművekbe nyújtottak mélyebb betekintést; Gy. Szabó Béla is elmondotta művészi krédóját, s a gyakorlatias váradiak kérésére dedikálta albumait; a kör számára különösen érdekes elő-

adást tartott az irodalomtörténész Bustya Endre, természetesen Ady-kutatásokról. Ez utóbbi műsor már átvitt a jövő évad programjához, jelezte, hogy az ősszel az országban és a világon Ady-centenáriumot ünneplünk; és már évad végén jóelőre-idejében elment a levél, hogy az új évad nyitására az Ady-kör tisztelettel és szeretettel várja a kiváló költőt, aki oly sokat tett Ady műveinek román át-költéséért is, Eugen Jebeleanut...

Említettem, hogy ezek a kör-i rendezvények éppenséggel nem szűk körben zajlottak, szélesebb közönséghez szóltak, a korszerű műveltség erjesztésének szándékával, és vonzottak olykor annyi látogatót, mint egynemely színházi előadás. (Jegyezzük meg zárójelben, hogy az Ady-kör terméséből és a Iosif Vulcan testvér-kör anyagából fordított versekből szabályos irodalmi matinét rendezett az irodalmi színpadnak elkötelezett színészünk, Varga Vilmos.) Író-tanár és tudós-író, filológus és filozófus, képzőművész és irodalomtörténész, néprajzos és könyvtáros és lapszerkesztő a színházi hatóerejűvé nemesedő irodalmi kör-i pódiumon — tanulság, bizonyosság. Tanulság arra, hogy az irodalmi kör-i élet mai értelme nem lehet a köldöknézés és befeléfordulás, hanem csak a differenciált bekapcsolódás a tágabb szellemi szférákba. S bizonyossága annak, hogy az irodalmi peremvidék (lehet-e Várad az irodalom szempontjából „vidék“?) fölfelé-nivellálódása együtt járhat egy nagyon fontos szolgálatnak a teljesítésével, az olvasóneveléssel. Az az irodalmi kör, mely nem pusztán író-irodalmáiraival, hanem a mindenféle foglalkozású irodalmár olvasóival is törődik, értük mindent megtesz tehetsége és tehetősége szerint, nos, ez a kör valóban érdemes az elismerő szóra, országos figyelemre és szeretetre, mind tovább.

Erdemes arra a névre, melyet visel.



Paulovics László:
„Zúg-zeng a Jégcimbalom“